

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВСП «ЕКОНОМІКО-ПРАВНИЧИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Олена ГРИБАНОВА

» _____ 2025

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

*підготовки фахових молодших бакалаврів з фінансів,
банківської справи, страхування та фондового ринку*

галузі знань: *D Бізнес, адміністрування та право*

спеціальності: *D2 Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок*

освітньо-професійної програми: *Фінанси і кредит*

Укладач: Ірина МОРДВІНОВА

Обговорено та ухвалено
на засіданні циклової комісії
економічних дисциплін та менеджменту
Протокол № 1 від «28» серпня 2025
Голова ЦК

Ірина МОРДВІНОВА

(підпис)

(ім'я, прізвище)

Ухвалено Методичною радою коледжу

Протокол № 1 від «17» вересня 2025
Заступник директора з НМР

Альона ХОДАКОВСЬКА

(підпис)

2025 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів -3	Галузь знань <u>D Бізнес, адміністрування та право</u>	Нормативна	
Загальна кількість годин - 90	Спеціальності: <u>D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок</u>	Рік підготовки:	
		2 -й	
		3-й	-
		Лекції	
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання: – 3 год	Освітньо-професійна програма: <u>Фінанси і кредит</u>	14 год.	
		Практичні, семінарські	
	30 год.		
	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>фаховий молодший бакалавр з фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку</u>	Самостійна робота	
		46 год.	
	Вид контролю: екзамен		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Економічна теорія» є формування системи знань про економічні відносини як суспільну форму виробництва, проблеми ефективного використання обмежених виробничих ресурсів і шляхи забезпечення суспільних потреб у різних суспільно – економічних формаціях.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Економічна теорія» є: вивчення загальних засад економічного життя суспільства, закономірностей розвитку економічної системи, механізму дії економічних законів і використання їх людьми у процесі господарської діяльності; визначення принципів рис основних соціально – економічних систем і напрямів їх еволюції.

ІК Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері обліку та оподаткування або в процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів економічних наук, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль

інших осіб у визначених ситуаціях.

У разі успішного завершення курсу здобувач освіти набуває програмні компетентності:

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 9. Здатність працювати самостійно і в команді, налагоджувати комунікаційні зв'язки та міжособистісні взаємодії під час вирішення поставлених завдань.

ЗК 10. Здатність розвивати та підвищувати свій загальнокультурний і професійний рівень, самостійно освоювати нові методи роботи та знання щодо комплексного бачення сучасних проблем економіки та управління.

Програмні результати навчання, які досягаються за допомогою вивчення дисципліни:

РН 2. Володіти державною та іноземною мовами для складання ділових паперів і комунікації у професійній діяльності.

РН 3. Знати економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, що існують між фінансовими процесами та економічними явищами.

РН 8. Здійснювати пошук, відбір та опрацювання інформації з різних джерел у процесі професійної діяльності.

РН 15. Демонструвати навички самостійної роботи та роботи в команді, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

РН 17. Демонструвати належний рівень професійних знань, використовувати сучасні цифрові технології, зокрема інструменти штучного інтелекту, та постійно підвищувати рівень особистого професійного розвитку.

Міждисциплінарні зв'язки: курс «Економічна теорія» базується на знаннях, отриманих під час вивчення таких дисциплін як Вступ до спеціальності, Історія України, Всесвітня історія, Громадянська освіта, та є основою для вивчення Фінанси, гроші та кредит, Звітність підприємства, Регіональної економіки, Основ філософських знань, Економіки підприємства та інших фахових дисциплін.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Сутність економічної теорії. Загальні засади економічного розвитку

Тема 1. Економічна теорія як фундаментальна суспільна наука.

Сутність та основні теоретичні складові економічної теорії. Функції економічної теорії. Зародження та розвиток економічної теорії. Перші економічні теорії. Класична економічної теорії. Основні сучасні економічні теорії.

Тема 2. Виробництво і його основні чинники. Суспільний продукт.

Суспільне виробництво та його основні чинники. Елементи процесу виробництва та їх характеристика. Продукт виробництва (суспільний продукт). Форми суспільного продукту та їх характеристика. Стадії руху суспільного продукту.

Тема 3. Економічні потреби суспільства і роль виробництва в їх задоволенні.

Економічні потреби суспільства: сутність і класифікація. Класифікація потреб Маслоу. Поняття «ресурси» та їх класифікація. Економічні інтереси: сутність і класифікація. Носії економічних інтересів.

Тема 4. Економіка суспільства як сукупність видів економічної діяльності.

Економічна система суспільства. Складові економічної системи. Типи економічних систем суспільства та їх характеристика. Критерії історичних етапів економічного розвитку. Формаційна, цивілізаційна, технологічна концепції.

Тема 5. Відносини власності в економічному житті суспільства.

Власність та її економічний зміст. Структура власності. Різноманіття форм власності у ринковій економіці та їх характеристика. Умови розвитку приватної власності. Роздержавлення і приватизація власності: сутність, цілі, завдання. Шляхи приватизації.

Тема 6. Товарне виробництво і товарно-грошові відносини.

Сутність натурального та товарного виробництва. Проста і розвинута форми товарного виробництва: загальні риси й особливості. Товар і його властивості. Вартість: альтернативні теорії. Сутність і функції грошей. Характеристика інфляції. Еволюція грошей.

Розділ 2. Загальні основи ринку. Економічне зростання і соціально-економічний прогрес

Тема 7. Загальні основи ринку. Суб'єкти ринкової економіки.

Сутність і функції ринку. Типи ринків. Структура ринку. Механізм саморегулювання ринку. Інфраструктура ринку. Моделі ринку. Суб'єкти ринкової економіки. Характеристика домашніх господарств та підприємств як головних суб'єктів ринкової економіки.

Тема 8. Змішана економіка та її типи.

Сутність та історія виникнення змішаної економіки. Риси та типи змішаної економіки. Функції і роль держави у змішаній економіці. Методи державного регулювання економіки та їх характеристика. Сутність та характеристика державного сектору економіки.

Тема 9. Суспільний продукт і його форми. Національний дохід.

Зміст суспільного відтворення і сукупний суспільний продукт. Матеріальне та нематеріальне виробництво. Система національних рахунків та її основні макроекономічні показники. Національний дохід і його роль у суспільному відтворенні.

Тема 10. Економічне зростання та його чинники.

Зміст і типи економічного зростання. Фактори економічного зростання. Вплив науково-технічної революції на економічний розвиток. Теорії і моделі економічного зростання. Економічні цикли: сутність, види. Економічні кризи та їх характеристика.

Тема 11. Розподіл національного доходу. Споживання, заощадження і добробут людини.

Формування, розподілу перерозподілу та кінцеве споживання національного доходу. Національне багатство: зміст, структура.

Тема 12. Світове господарство.

Об'єктивні умови становлення та розвитку світового господарства. Основні суб'єкти світового господарства. Міжнародна економічна інтеграція. Міждержавні галузеві організації.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
лекції		сем./практ.	лаб.	інд.	с.р.	
Розділ 1. Сутність економічної теорії. Загальні засади економічного розвитку						
Тема 1. Економічна теорія як фундаментальна суспільна наука.	9	1	2	–	–	4
Тема 2. Економічні потреби суспільства і роль виробництва в їх задоволенні..	7	1	2	–	–	4
Тема 3. Виробництво і його основні чинники. Суспільний продукт	7	1	2	–	–	4
Тема 4. Економіка суспільства як сукупність видів економічної діяльності.	7	1	2	–	–	4
Тема 5. Відносини власності в економічному житті суспільства.	6	1	2	–	–	4
Тема 6. Товарне виробництво і товарно-грошові відносини.	8	1	4	–	–	4
Разом за розділом 1	44	6	14	–	–	24

Розділ 2. Загальні основи ринку. Економічне зростання і соціально-економічний прогрес						
Тема 7. Загальні основи ринку. Суб'єкти ринкової економіки.	10	2	4	–	–	4
Тема 8. Змішана економіка та її типи.	9	1	2	–	–	4
Тема 9. Суспільний продукт і його форми. Національний доход.	8	2	2	–	–	4
Тема 10. Економічне зростання та його чинники.	7	1	2	–	–	4
Тема 11. Розподіл національного доходу. Споживання, заощадження і добробут людини.	5	1	2	–	–	2
Тема 12. Світове господарство.	7	1	2	–	–	4
Підсумкове заняття			2			
Разом за розділом 2	46	8	16	–	–	22
<i>Усього годин</i>	90	14	30	–	–	46

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Економічна теорія як фундаментальна суспільна наука. Економічні потреби суспільства і роль виробництва в їх задоволенні.	2
2	Виробництво і його основні чинники. Суспільний продукт. Економіка суспільства як сукупність видів економічної діяльності.	2
3	Відносини власності в економічному житті суспільства. Товарне виробництво і товарно– грошові відносини.	2
4	Загальні основи ринку. Суб'єкти ринкової економіки.	2
5	Суспільний продукт і його форми. Національний доход.	2
6	Змішана економіка та її типи. Економічне зростання та його чинники.	2
7	Розподіл національного доходу. Споживання, заощадження і добробут людини. Світове господарство.	2
	Разом	14

6. Теми семінарських і практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Економічна теорія як фундаментальна суспільна наука.	2
2	Економічні потреби суспільства і роль виробництва в їх задоволенні.	2
3	Виробництво і його основні чинники. Суспільний продукт.	2
4	Економіка суспільства як сукупність видів економічної діяльності.	2
5	Відносини власності в економічному житті суспільства.	2
6	Товарне виробництво	2
7	Товарно-грошові відносини	2
8	Загальні основи ринку. Суб'єкти ринкової економіки.	2
9	Основні закони ринку	2
10	Суспільний продукт і його форми. Національний доход.	2

11	Змішана економіка та її типи.	2
12	Економічне зростання та його чинники.	2
13	Розподіл національного доходу. Споживання, заощадження і добробут людини.	2
14	Світове господарство.	2
15	Підсумкове заняття	2
	Разом	30

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Економічна теорія як фундаментальна суспільна наука.	4
2	Економічні потреби суспільства і роль виробництва в їх задоволенні.	4
3	Виробництво і його основні чинники. Суспільний продукт.	4
4	Економіка суспільства як сукупність видів економічної діяльності.	4
5	Відносини власності в економічному житті суспільства.	4
6	Товарне виробництво і товарно-грошові відносини.	4
7	Загальні основи ринку. Суб'єкти ринкової економіки.	4
8	Змішана економіка та її типи.	4
9	Суспільний продукт і його форми. Національний дохід.	4
10	Економічне зростання та його чинники.	4
11	Розподіл національного доходу. Споживання, заощадження і добробут людини.	2
12	Світове господарство.	4
	Разом	46

Індивідуальне завдання

ІДЗ включає в себе 2 завдання, кожне з яких оцінюється у 10 балів.

1. Пропонується на вибір один із онлайн-курсів: «Економіка для усіх» (https://courses.prometheus.org.ua/courses/NaUKMA/103/2015_T1/about) або «Економіка на кожен день» (https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+ECO101+2020_T3) на освітній платформі Prometheus.

Для зарахування результатів необхідно завантажити до відповідних тек на сторінці дисципліни в мудлі сертифікат, заяву і декларацію. Отримання сертифіката про проходження курсу зараховується як 10 балів. У випадку, якщо здобувач освіти пройшов курс, але сертифікат не отримав, він замість сертифіката має надіслати скріншот сторінки прогресу для визначення кількості набраних балів.

2. Виконати завдання «Чи правильне твердження?».

Для 5-ти тверджень вказати «так» чи «ні» (згодні з ним чи ні), навести аргументи на підтвердження своєї думки та приклади. Правильна відповідь на кожне твердження оцінюється у 2 бала (разом 10 балів).

Неформальна освіта реалізується під час виконання одного із завдань ІДЗ шляхом проходження онлайн-курсів.

8. Види контролю і система накопичення балів

Поточний контроль знань		Індив. завд.	Екза-мен	Сума
Атестація № 1 (30 балів)	Атестація № 2 (30 балів)			
Розділ 1	Розділ 2			
<p>1. Поточний контроль (21 бал): - робота на семінарських заняттях, усна відповідь, участь у дискусії, доповнення, розв'язування задач – $7 \times 16. = 76.$; - виконання домашніх завдань – $7 \times 16. = 76.$; - тестування по теоретичному матеріалу – $7 \times 16. = 76.$</p> <p>2. Рубіжний контроль – 9 б.: - контрольна робота після розділу 1.</p>	<p>1. Поточний контроль (21 бал): - робота на семінарських заняттях, усна відповідь, участь у дискусії, доповнення, розв'язування задач – $7 \times 16. = 76.$; - виконання домашніх завдань – $7 \times 16. = 76.$; - тестування по теоретичному матеріалу – $7 \times 16. = 76.$</p> <p>2. Рубіжний контроль – 9 б.: - контрольна робота після розділу 2.</p>	20	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

12-бальна шкала	30-бальна шкала	100-бальна шкала	Шкала ECTS	4-бальна шкала	Національна шкала екзамен/залік*
1	0-3	0-34	FX	2	Незадовільно
2	4-6	35-49			
3	7-9	50-59	F	3	Задовільно
4	10-12	60-64	E		
5	13-15	65-69	D		
6	16-18	70-74			
7	19-21	75-79	C	4	Добре
8	22-24	80-84			
9	25-27	85-89	B	5	Відмінно
10	28	90-93	A		
11	29	94-97			
12	30	98-100			

*Оцінювання заліку: зараховано/незараховано

9. Рекомендована література

Основна:

1. Економічна теорія: навчальний посібник. Укл: М.І. Колосінська, С.І. Белей, С.В. Бойда. Чернівці: Чернівець. нац. унів-т., 2021. 200 с. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/1091>.
2. Економічна теорія: підручник / за заг. ред. В.П. Якобчук. К.: Вид-во Ліра-К, 2020. 450 с.
3. Основи економічної теорії: навч. посібник / І. В. Кокарев. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 100 с.
4. Петруня Ю.Є., Задоя А.О. Економіка: базовий курс. Навчальний посібник [Електронне видання]. [6-те вид., переробл. і доп.]. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2023. 265 с.
5. Зеленько О.О. Основи економічної теорії: Опорний конспект лекцій для студентів неекономічних спеціальностей (електронний варіант) / Зеленько О.О. та ін. Харків: ХНПУ, 2020. 143 с. URL: <http://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/3859>

Додаткова:

1. Захарченко О., Барановська М., Козак Ю., Курмиженко В. та ін. Основи економічної теорії. Підручник / О. Захарченко. К. Центр навчальної літератури, 2019. 264 с.
2. Основи економічної теорії: метод. реком. для самост. вивч. дисц. студентами неекономічних спец. / Харків. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди; уклад.: А.О. Гура, Т.Г. Гуцан, О.О. Зеленько, І.О. Ночвіна. Харків: ХНПУ, 2019. 69 с. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/2341>.
3. Сірко А. Економічна теорія. Політекономія. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 448с
4. Семененко В.М., Коваленко Д.І. Економічна теорія. Політекономія Навчальний посібник / В.М. Семененко К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 428 с.
5. Уразов А., Саух І., Вікарчук О. Основи економічної теорії. Підручник / А. Уразов. К. Центр навчальної літератури, 2019. 312 с.

9. Інформаційні ресурси

1. https://epkmoodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=19.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Законодавство України [Електронний ресурс]. URL: zakon.rada.gov.ua.
4. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. URL: <http://portal.rada.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Урядовий портал [Електронний ресурс]. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
6. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua